

Nobila răspundere

Creația literară și artistică și-a aflat dintotdeauna măsura valorii și trăinicieii ei în faptele și natura faptelor de viață cercetate, în adâncimea demersului și aria ei de investigare, în semnificațiile ce degajă, în ecoul ei spiritual și în puterea ei de înfrîngere asupra spiritului. Fără hotar în principiul libertății și diversității ei expresive, imaginative, creația, în genere, dar mai cu seamă creația de artă, a fost dintotdeauna, cînd s-a voit autentică, fruct și tributară unui anumit climat și unei anumite realități înconjurătoare, mărturia unei anume culturi și unui anume orizont de gândire și de aspirații, însoțitorul și susținătorul unei anume deveniri, unui anume destin istoric, național. Rareori, însă, omul de artă a fost pus, atît de direct și atît de limpede, în fața propriului lui obiect și a obiectivelor lui creatoare, ca în zilele Congresului din 2—4 iunie, al educației politice și al culturii socialiste. Rareori febra întrebărilor lui și deciziilor lui creatoare a fost mai intens impulsionată, convingerile lui mai puternic solicitate, disponibilitatea lui mai larg deschisă, ca în zilele și orele Congresului. Omul de artă a avut, în acele zile și ore memorabile, prilejul să descopere concret dimensiunea și calitatea rosturilor și misiunii sale, gradul în care actul său creator e chemat să se pătrundă și să se lege de viața, de problematica societății și a construcției societății noastre, de căile și mersul ei înainte spre multilaterala ei dezvoltare socialistă, spre comunism. Nimic din ceea ce, pe toate planurile și direcțiile ei, califică revoluționarul proces de edificare a societății noastre, în primul rînd și în principiul ei suprem, drept o edificare umană, umanistă, nu-i poate apărea străin artistului, mai cu seamă de la zilele și orele Congresului încoace.

Amplele Expuneri ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au atins, în contextul analizei stării actuale a culturii noastre și a perspectivelor ei de dezvoltare, și capitolul artei, ca pe un capitol de importanță fundamentală. A fost subliniat avîntul remarcabil pe care, mai ales de la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, îl cunoaște creația literar-artistică, precum au fost subliniate și cerințele actuale cărora au a le face față artele — creația și creatorii de artă. Aceste cerințe nu pot fi înțelese desprins de politica de ansamblu a partidului, în toate compartimentele ei, de cerințele generale ale edificării și educației omului, de problemele care privesc chiar domenii aparent străine artei, cum ar fi bunăoară dezvoltarea și modernizarea economiei, sporirea venitului național. Fiindcă toate acestea tind, în fond, spre ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al poporului, tind, deci, spre îmbogățirea cerințelor și creșterea gustului pentru frumosul și adevărul artistic în om, spre modelarea deopotrivă cetățenească, estetică și etică a omului. Omul de artă este, așadar, dator să aibă în vedere, în această perspectivă, problemele creației sale, în funcție de schimbările produse în structura socială a societății noastre, de procesul, în continuare, de dezvoltare a învățămîntului, a științei, de procesul, tot mai viu, de pătrundere a celor mai noi realizări de cunoaștere în conștiința oamenilor muncii, de mutațiile încercate de omul muncii, în climatul de muncă, al construcției la care participă. El e chemat să țină seamă de faptul că, pe măsură ce revoluția tehnico-științifică se integrează în învățămîntului, ca și dezvoltării economico-sociale a țării, construcția socialistă, istoria ei, apar tot mai evident ca rod al creației conștiente a maselor, al conștiinței lor revoluționare, al orizontului lor largit de cultură.

Drumurile artei se deschid, prin urmare, convergente cu drumurile și eforturile ce se depun și cu rezultatele ce se recoltează pe toate tărîmurile vieții. Omul de artă imprimă acestora specificitatea rezonanței și funcției formative a creației sale; angajarea lui se arată, prin definiție, închinată formării revoluționare a omului, profilării revoluționare, socialiste a conștiinței, a caracterului, a comportamentu-

lui, a judecăților lui. Este, aceasta, o veche sarcină de înaltă cinste, înnobilită astăzi de o răspundere suplimentară. Și, așa cum se arată în profunđa și subtilă analiză prezentată — și supusă dezbaterilor, în cadrul și în timpul Congresului, ea și în afara și după Congres — de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, această răspundere și această sarcină sînt nespuse de complexe, constituie o problemă de mare amploare și de lungă perspectivă. Fîndcă activitatea educativă — deci, cu deosebire, și activitatea creatoare a artistului — nu urmărește fixarea unui tipar, uniformizarea oamenilor, dimpotrivă, „ea are în vedere în permanență faptul că fiecare om are individualitatea și personalitatea sa”. Dar, în lăuntru diversității de caractere, de temperamente, de vocații, de virtuți, cite colorează și dau imagine vie societății, umanitatea ei se cere însuflețită și mișcată unitar de valori morale izvorite din gîndirea filozofică și din etica revoluționară socialistă, comunistă, caracteristice orînduirii noastre. În această gîndire și în această etică se regăsesse și se fructifică însușirile cele mai de preț, din strămoși moștenite, ale omului, setos de dreptate și adevăr, structurat pe cînte, pe curaj, pe demnitate și simplitate, înaripat de simțul apartenenței și de conștiința dependenței sale, ca individ și ca aspirație individuală, de existența socială, de istoria și destinele țării, de afirmarea sa în afirmarea națiunii, a patriei.

Dezbaterile în jurul multiplelor probleme cite au făcut obiectul expunerilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu în cadrul Congresului — probleme care țin deopotrivă de căile ce duc la formarea omului nou în societatea noastră, ca și de drumurile pe care artelc noastre trebuie să le caute și să le deschidă ori să le lărgescă, pentru a-și împlini sarcinile lor educative — continuă vii și însuflețite. Însuflețite de hotărîrea și de convingerea că soluțiile juste și cele mai indicate vor fi grabnic găsite, că roadele, noi și bune, se vor arăta curînd și se vor dovedi vrednice de zările luminoase către care partidul îndeamnă privirile și înlesnește pașii poporului muncitor. Creatorul de artă este, în decizia și demersul său creator, însoțit statornic de cuvîntul secretarului general al partidului: „Pornim permanent de la faptul că fiecare națiune, fie ea mare sau mică, își aduce contribuția de preț la știința și cultura universală, își are locul său distinct pe această planetă”. Și, pe temeiul originalității naționale a creației pentru care se va strădui și de acum înainte, omul de artă e convins de valoarea universală ce va conferi creației sale, și, prin ea, de aportul său „la cauza păcii, prieteniei și fericirii unei lumi mai drepte și mai bune”.

„T”